

Raudonasis ir rudas – abu labu tokiu

Agresoriai svaidėsi ultimatumais

Komunistinė Rusija, tuo met dar prisdengusi Sovietų sąjungos iškaba, ir nacistinė Vokietija suplanavo Antrojo pasaulinio karo pradžią ir Rytių Europos nepriklausomų valstybių užgrobinę bei jų žeminių pasidalijimą. Įslaptintą Stalino–Hitlerio suokalbiją pasirode agresorių atstovai Molotovas ir Ribentropas Maskvos Kremluje 1939 metų rugpjūčio 23 dieną. Lietuva turėjo atitekti Vokietijai, Suomija, Latvija, Estija ir Be-sarabija – Sovietų sąjungai. Lietuvai nesiryžus pačiai atsiimti Vilnių, ji buvo perleista sovietams už dalį Lenkijos valdytų žemių. Šis suokalbis vertintinas kaip pats didžiausias 20 amžiaus nusikaltimas.

Abu imperiniai agresoriai

su silpnėsniais kaimynais kalbėjosi tiktais ultimatumais kalba. Numatyta užgrobtai tautų net neméginta atsklausti, kurio grobiko vergijoje norėtų skursti. Kai agresoriai susirėmė tarpusavyje, lietuviai vienintelai iš pavergtų tautų sukilo. Toks buvo tautos siekis – nusimesti okupanto jungą ir atkurti okupantų sutryptą valstybingumą.

Sukilėlio sūnus – apie 1941 metų birželį

Neseniai pasirodė 1941 metų birželio sukilimo dalyvio plk. Juozo Jankausko sūnus Juozas parašyta knyga „1941 m. birželio sukilimas Lietuvoje“. Autorius įvade paaškina tikslą: „Todėl jaučiu pareigą kuo tiksliau aprašyti to sukilimo herojus ir

svarbiausius įvykius, juolab kad ir pats buvau tiesioginis sukilimo stebėtojas (tada man buvo dešimt metų, gyvenau Kaune) ir kai kurie įvykiai išliko atmintyje. Pagrindinių sukilimo herojų biografijose stengiuosi atskleisti iki šiol mažai žinomus ar visai nežinomus (neskelbtus) jų gyvenimo faktus, taip pat tolesnę antinacinej ir antisovietinę rezistencinę jų veiklą siekiant atkurti Lietuvos nepriklausomybę.“

Visuotinis tautos pasipriešinimas

Autorius konstatuoja: „1940 metų birželio 15 dieną Sovietų sąjungai okupavus Lietuvą, kilo visuotinis lietuvių tautos pasipriešinimas okupantams bei jų kolaborantams lietuviams.

(keliamas į 3 psl.)

Iniciatyva – verta plačios sklaidos

Paminėjome istorinę Kovo 11-ąją – Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo dieną. Ne vienareikšmiškai buvo vertinami mūsų valstybės pasiekimai per dvidešimt vienų metų nueitą kelią. Nepaneigiamas faktas, kad per šį laiką spėjo užaugti ir iš aktyvų atkurtos valstybės gyvenimą įsilieti nauja mūsų piliečių karta. Formuojant pilietinę jauniosios kartos pasaulėžūrą, daug priklauso nuo vyresnių kartos, ypač patriotinio švietėjimo ugdymo srityje. Džiugu buvo klausytis, kai Kovo 11-osios iškilmingame Seimo posėdyje Mažeikių „Gabijos“ gimnazijos moksleivė Gabrielė Rudokaitė dėkojo Nepriklausomybės Akto signatarams, Laisvės gynėjams ir visiems, vedusiems Lietuvą į laisvę: „Grožiuosi modernėjančia, tačiau senolių papročių ir tradicijų nepamirštančia Lietuva. Mokausi ir tobulėj, kad ateityje galėčiau prisidėti prie tévnės gerovės“.

Tačiau jaunoji karta, laisvai besinaudodama šiuolaikinėmis informacijos priemonėmis, ne retai yra maitinama klaudinga mūsų naujosios istorijos interpretacija. Vasario 12 dieną portale „Delfi“ istorijos profesorius Liudas Truska apie pokario ginkluotą pasipriešinimą Lietuvos, kuris truko ilgiausiai 20 amžiaus Europoje istorijoje, tei-

gia: „Partizanavimui reikėjo drąsos, tačiau ką galėjo padaryti žalio kaimo berneliai“. Gal istorikas taip pat abejoja 19, 20 amžiaus pradžioje J. Basanavičiaus, V. Kudirkos veikla, nukreipta prieš carinės Rusijos galia, kaip ir pokario metais, išdrįsusiai pasipriešinti Vokietiją nugalėjusiai valstybei. Dar daugiau, istorikas meta šešėli partizanams, esą jie išžudė tūkstančius niekuo dėtu Lietuvos gyventojų. L. Truska nenori prisiminti, kad sovietinės baužiamosios struktūros naujojo smogikų būrius, kad pastarieji žudyti taikius gyventojus ir tokiu būdu kompromituotų Laisvės kovotojus.

Tam antrina Mariaus Ivaškevičiaus romanas „Žali“. Ne vienareikšmio įvertinimo sulaukė Lietuvos istorijos instituto išleista Mindaugo Počiaus monografija „Kita mėnulio pusė: Lietuvos partizanų kova su kolaboravimu 1944–1953 metais“, kuri galėtų būti nominuota Maskvos specialiųjų tarnybų premija.

Vidurinių mokyklų vadovėliuose nedaug patriotinio auklėjimo. Neatsitiktai LPKTS šia tema rengia konferencijas vidurinių mokyklų istorijos mokytojams ir reikalauja iš Švietimo ir mokslo ministerijos, kad rezistencijos laikotarpui būtų skirta ne viena, o aštuoniolika valandų.

Verti dėmesio LR Seimo narės, TS-LKD Politinių kalinų ir tremtinių frakcijos pirmininkės Vincės Vaidevutės Margevičienės iniciatyva organizuojamai švietėjiski įvairių kartų susitikimai. Kiekvienas tokis susitikimas būna įremintas į patrauklą programą, suprantamai ir jaunimui, ir garbingo amžiaus žmogui. Kauno „Vyturio“ katalikiškosios vidurinės mokyklos direktorė Aleksandra Bancevičienė prisipažino, kad viename iš tokų susitikimų įsiųvyravęs moksleivių ir buvusių politinių kalinių ir tremtinių tarpusavio supratimas jai išspaudė ašarą.

I vieną iš paskutinių panasių renginių – susitikimą su Kauno Maironio lietuvių literatūros muziejaus direktore, poete Aldona Ruseckaite ir jos knygos „Marios vandens“ pristatymą – suplūdo ir garbus amžiaus žmonių, ir jaunimas. Dalyvavo Kauno Paminklinės Kristaus Prisikėlimo bažnyčios klebonas monsinjoras Vytautas Grigaravičius, Kauno valstybinio dramos teatro direktorius Egidijus Stancikas.

Manau, dažniau organizuojami tokie renginiai pamazūj įžiebs naujų kultūros židinių Kaune. Juk skirtingu kartų susitikimai ir teisingas mūsų istorinės praeities pažinimas taip reikalingas.

Vytautas GULIOKAS

Vilniaus arkivyskupoje – 50 metų kunigystės jubiliejus

Prieš 50 metų Romos Leterano bazilikoje į kunigus įšventintas dabartinis Lietuvos katalikų bažnyčios dvasinės vadovas, Vilniaus arkivyskupas metropolitas kardinalas Audrys Juozas Bačkis. Lygai prieš 50 metų, kovo 19 dieną, per Šv. Juozapo šventę, jis lietuviškai aukojo pirmąjį klasiką požiūrio į šiuolakinę politiką iki Jo Eminencijos kulinarinės išmonės.

Atiduodamas duoklę susirinkimo progai, A. Gailius, pareiškės, kad čia susirinkome ne šiaip sau jubiliejaus, ne gyvenimo, o kunigystės jubiliejaus proga, klausė Jo Eminencijos, ką ši sukaktis reiškia jam pačiam, ar kunigystės suvokimas liko toks pat visus penkiasdešimt metų ir kas iš viso Jo Eminencijai yra kunigystė?

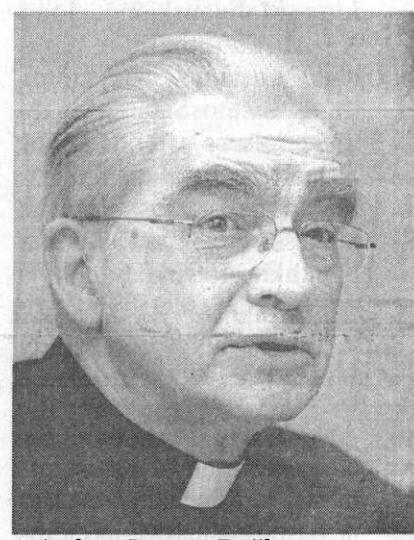
A. J. Bačkis į ši klausimą atsakė paprastai: „Kunigystė, kaip minėjot, yra pašaukimas. Ne aš ši kelią pasirinkau.

Esu įsitikinęs, kad kiekvienam žmogui yra skirtas kelias ir Dievas numato, kur jam eiti. Aš nuoširdžiai priėmiau tokį kvietimą, girdėjau vidinių balsų ir pasirinkau eiti tuo keliu. O kunigas, sakyčiau, yra tiltas tarp žmogaus ir Dievo“.

Apie kunigystę, tarnavimą Dievui jis kalbėjo kaip apie kelionę, kuri nuveda į slėpinį, kur susiduri su sakramentais, dalykais, kurie suprantami tik tikėjimu. Pasak jo, tai, ką jis pradėjės prieš penkiasdešimt metų, jo gyvenimas yra tam, kad žmonėms parodytų Dievą, juos privedę prie jo ir žodžiu, ir sakramentais, ir gailestingumu.

„Šiandien, po penkiasdešimties metų, aš einu tolyn ramiai, tuo pačiu keliu. Aš nejaučiu, kad būčiau nuveikęs didelių dalykų. Aš bandžiau – tai kunigo gyvenimas – būti vis arčiau Mokytojo, tai yra Jėzaus, išlaikyti intymią, tikrą draugystę. Ir čia yra viso mano gyvenimo kelias. Ir kasdien bandau ir bandau priartėti prie savo Kristaus, kuris mane pašaukė, kuriuo tikiu ir kuri, tikrai galiu sakyti, – myliu“, – nuoširdžiai kalbėjo Jo Eminencija.

(keliamas į 3 psl.)

Audrys Juozas Bačkis

Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo, aukų rėmimo ir atminimo įamžinimo fondo veikla 2010 metais

Tradiciškai kiekvienais metais „Tremtinyje“ pateikiame apibendrintą informaciją apie fondo veiklą, nes dažnai „Tremtinio“ skaitytojas yra ir fondo paramos prašytojas.

2010-aisiais iš valstybės biudžeto fondui buvo skirta 600 tūkstančių litų, 2011-iesiams taip pat numatoma 600 tūkstančių litų.

Fondo veiklą ir lėšų skirstymą griežtai reglamentuoja 1998 metais Vyriausybės patvirtinti fondo nuostatai ir 2007 metais atnaujintas ir patvirtintas fondo darbo reglamentas. Pagal šiuos normatyvinius dokumentus ne mažiau 80 procentų fondo biudžeto privalome skirti rezistencijos dalyvių ir nukentėsių nuo okupacijų asmenų vienkartinei pašalpai. Praėjusiais metais vienkartinei pašalpai gauti 1695 prašymai, svarstyta – 1598. Parama skirta 1555 nukentėjusiems nuo okupacijos asmenims. Išskirtyta suma – 489,4 tūkstančio litų. Vienkartinės pašalpos vidurkis – 315 litų.

Atkreipių skaitytojų dėmesį į tai, kad i mūsų fondą gali kreiptis ir prašyti paramos asmenys, turintys įstatymu numatyta pasipriešinimo okupacijoms dalyvio statusą arba nuo 1939–1990 metų okupacijų nukentėjusių asmenų statusą, tai yra politiniai kaliniai, tremtiniai, jiems prilyginti asmenys, tapę invalidais būtinosis tarnybos sovietinėje armijoje metu; tapę invalidais Černobylio avarijos likvidatoriai; Molotovo ir Ribentropo pakto sutartimi perkeltieji asmenys iš vadinojo Suvalkų trikampio; nacių išvežti į priverstinių darbų stovyklas ir kiti.

Nukentėjusių asmenų ratus, kuriuos fondas galėtų paremti, – labai platus, o fondo finansinės galimybės ribotos. Vis tiek valdyba stengiasi patenkinti kuo daugiau prašymų. 2010 metais apsvarsčius 1598 prašymus, pašalpa skirta 1555 prašytojams, tik 36 pretendentams pašalpa neskirta, kitiems – atidėta. Tai daugiausia prašytojai, kurių pajamos santykinai didesnės, arba nepakankama paramos argumentacija. Atsiranda prašytojų, kurie prašo neturėdami nukentėjusio nuo okupacijų asmens statuso.

Pagal fondo nuostatus pašalpa neskiriama neturintiesiems nukentėjusio asmens statuso, socialiai neremti-

niems, gavusiems pašalpą ke lis kartus ankstesniais metais, asmenims, negyvenantiems Lietuvoje. Pašalpa skiriama tik vieną kartą per metus.

Likusi biudžeto dalis yra skiriama istorinio atminimo įamžinimui ir fondo išlaikymui. 2010-aisiais istorinio atminimo įamžinimui buvo skirta: leidybai – 17,8 tūkstančio, paminklų statybų – 24 tūkstančiai litų. Tokiu būdu atminimo įamžinimui iš viso skirta 41,8 tūkstančio litų.

Praėjusiais 2010 metais fondas parėmė dešimtis leidi nių, iš jų paminėtini: 1941 metų tremtinio Jono Abromaičio autentiški atsiminimai „Tremties užpoliarėje“, kuriuos leidybai paruošė duktė Lina Malinauskienė; Jono Kazlausko fotografijų albumas, kuriamo užfiksuo tos tremtiesvietos Šiaurėje; „Lietuvos laisvės armijos kovos Žemaitijoje“ 2 dalis.

Taip pat praėjusiais metais buvo skirta parama aštuonių paminklų statybai. Fondas iš savo kuklaus biudžeto skyrė 7,5 tūkstančio litų paminklų Lietuvos piliečių kalinimo ir tremties vietose priežiūrai. Anksčiau jų priežiūrai lėšos būdavo skiriama iš Kultūros ministerijos asignavimų, de ja, pastaruosius dvejus metus jos neskiriama. Taip pat fondo parama buvo skirta prasmingų paminklų pastatymui: „Žuvusių už Tėvynės laisvę Motinai“ Kaune; perlaidotiems neatpažintiems partizanams Marijampolėje; partizanams broliams Juozui ir Antanui Žandarams Pamūšio ka pinėse, Pakruojo rajone.

Fondo valdyba posėdžio metu svarsto kiekvieną prašymą su pateiktais dokumentais ir vertina prašymo argumentų svarbą. Asmenys, pagiedaujantys gauti fondo pašalpą, fondo valdybos vardu pateikia prašymą asmeniškai arba paštu. Iteikdami prašymą asmeniškai su savimi pri valo turėti pasą, pasipriešinimo dalyvio arba nukentėjusio nuo okupacijos asmens pažymėjimą ir kitus dokumentus. Kai prašymas siunčiamas paštū – pridėti dokumentų kopijas, patvirtintas notaro, seniūno ar politinių kalinių, tremtiniių organizacijos antspaudu. Jeigu prašymo pagrindinis motyvas sveikata – pateikti pažymą iš gydymo įstaigos arba neįgalumo pažymėjimą. Būtina pridėti dokumentą apie gaunamas pajam

mas – pensijas. Dirbantys pensininkai prie dokumentų apie gaunamą pensiją turėtų pridėti dokumentą apie gaunamas pajamas pagal darbo santykius; neįgalūs asmenys, kiekvieną mėnesį gaunantys priežiūros ar slaugos pašalpas iš savivaldybės socialinės paramos centro, – nurodyti jų dydį. Pageidautina nurodyti šeimos sudėtį, buitives sąlygas, jeigu bedarbis, dar ne gaunantis pensijos, – bedarbystės dokumentą. Jeigu ne galite atvykti paimti pinigų, tai pašalpą galime atsiųsti paštu – nurodykite tikslų adresą ir pašto kodą, arba pervesti į banko sąskaitą, tuomet nurodykite savo sąskaitos numerį. Parašę prašymą neužmirškite pasirašyti.

Jau minėta, kad fondas taip pat iš dalies nedidelėmis lėšomis gali paremti genocido aukų ir rezistencijos dalyvių atminimo įamžinimą. Kad fondo valdyba galėtų ivertinti prašymo pagrįstumą paremti leidybą, prašome pateikti leidinio rankraštį, atsiliepimus, rekomendacijas, nurodyti tiražą, išleidimo kaštus, prašomos paramos dydį, o paminklų ir kitokio pobūdžio istorinio atminimo įamžinimui – pateikti kuo pilnesnį aprašymą, pridėti schemą, eskizą, nurodyti objekto reikšmingumą, pastatymo kaštus. Leidybai ir kitiems atminimo įamžinimo objektams skirta parama apmoka ma tik pavedimu rangovams pagal pateiktą atlirkų darbų sąskaitą-faktūrą.

Mieli buvę politinių kalinių, tremtiniai, visi nukentėję nuo okupacijų, kuriems ypač reikia paramos, prašykite per vietines buvusių politinių kalinių, tremtinų ir nukentėjusių nuo okupacijų organizacijas, o fondas pagal galimybes stengsis paremti. Nepykite ir nepriekaištaukite, kad fondas prašo laikytis formalumų – tai valstybės lėšos ir jų panaudojimą būtina pagrasti, taip pat nepriekaištaukite, jeigu paramos neskrirame, nes fondo finansinės galimybės ribotos.

Fondo adresas ir informacija: Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo, aukų rėmimo ir atminimo įamžinimo fondas, Gedimino pr. 40-106 kab., Vilnius LT-01110; tel. (8 5) 231 4279.

Jonas VALENČIUS,
Fondo valdybos
pirmininkas

Skaitytojų mintys

Apie šventines jaunimo eisenas

Nesenai prabėgusi Kovo 11-osios šventė sukėlė nemažą įvairiabalsį atgarsį tiek spaudoje, tiek internete. Ypač daug diskusijų apie jaunimo eitynes Vilniaus ir Kau no gatvėmis. Vieni išreiškia susirūpinimą apie netinkamą tautinių jausmų pasireiškimą, nes eisenose skambėjo kitų tautybių žmonės užgaunantys šukiai, kiti ižvelgia protestą prieš Lietuvoje vykstančią emigraciją, plintantį abejingumą valstybės ir tautos likimui, o kairieji kraštiniai radikalai – *homo sovieticus* ir jų atžalos eisenas sutinka šukiai „fašistai nepraeis“. Tačiau tenka pripažinti, kad pastarieji neteisūs, nes eisenose radikalai nusiteikusio jaunimo buvo nedaug.

Daugelis iš dalyvaujančių eisenose norėjo tik švenčių progą pademonstruoti savo tautinius jausmus. Esu buvęs sovietmečio politinis kalinis. Ilgus metus kālėti lageryje sovietinis teismas nuteisė už tai, kad mes, grupė moksleivii, išreikšdami savo patriotinį nusiteikimą ir protestuodami prieš sovietinių okupantų savivalę Lietuvos, susibūrėme į pogrindinę antisovietinę organizaciją. Tokių organizacijų Lietuvos buvo daugybė. Už tautinių nusiteikimą apie 54 tūkstančiai moksleivių ir studentų pateko į sovietinius lagerius ir tremtį. Jie tuomet buvo smerkiami, net vadinami fašistais.

Kyla pagristas klausimas, ar nepriklausomoje demokratinėje Lietuvos jaunimas turi teisę burtis į tautines organizacijas, rengti eisenas švenčių metu. Aišku, kad turėti, o kad šios eitynės įgauna neigiamą atspalvį, esame kaltimes, vyresnių kartų žmonės, nes jaunimo tinkamai neišaukliėjom. Įvairūs neigiami reiškiniai tarp jaunimo kyla dėl to, kad per 20 metų nei vi

suomenė, nei besikeičianti valdžia nesugebėjo jaunimo tinkamai tautiškai išugdyti. Jaunimui nebuvo įskiepytas supratimas, kad bet kuriomis, net sunkiausiomis aplinkybėmis lietuvis turi išlikti lietuviu, kad tikra tévynės meilė yra neatsiejamai susijusi su pagarba kitų tautų žmonėms, kurie taip pat myli ir gerbia savo tévynę.

O kas vyksta dabar? Užuot plėtojė ir gerinę moniklose tautinį ugdymą, imame kalbėti, kad reikia jo visai atsisakyti. Štai tūlas pilietis J. Vaiškūnas internete rašo: „Patartina vengti patriotizmo ir nacionalizmo apraiškų. Atėjo laikas pagalvoti ir apie valstybės švaistomas lėšas patriotinio tautinio ugdymo programai, nes matome prie ko tai privėdė“. Šiam augančio globalizmo liūne pasimetusiam žmogeliui tinkamą atkirti duoda viena tikra pilietė. Ji internete rašo: „Tėvynės meilės nereikia ieškoti su žiburiu viduryje baltos dienos, nes ji čia-pat-pas tą, kuris brangina savo nedidelės tautos garbingą praeitį, kuris nori pratęsti jos gyvastį, o ne skandina ją globalizme, kuris naujinamas tik didelėms tautomis“.

Pradeda atsiliepti tai, ko nepadarėme per 20 nepriklausomybės metų, ir už tai neturime teisės kaltinti jaunimą, matantį skaudžias Lietuvos vietas ir ieškantį savo kelio ją pagerbti. Būtina kuo greičiau taisyti jaunimo auklėjimo klaidas, leisti jiems demonstruoti, tik eisenos turi būti ne spontaniškos ir chaotiškos. Patys jaunuoliai turi siekti apsaugoti nuo kenksmingų jų atžvilgiu provokacijų iš tų, kurie stengiasi tokias eisenas visokerio-pai politiškai apjuodinti ir diskredituoti.

Eugenijus Rimvydas STANCIKAS,
Laisvės kovų dalyvis

Užsiprenumeruokite „Tremtinį“

Prenumeratos indeksas – 0117.

Prenumerata kainuoja:

1 mėn. – 7 Lt,

3 mėn. – 21 Lt,

6 mėn. – 42 Lt.

Vienas savaitraščio numeris kainuoja 1,75 Lt.

„Tremtinys“ išeina keturis kartus per mėnesį.

Prenumerata priimama „Lietuvos pašte“ iki kiekvieno mėnesio 22 dienos.

Vilniaus arkivyskupijoje – 50 metų kunigystės jubiliejus

(atkelta iš 1 psl.)

A. Gailiaus paklaustas, kaip ar kiek kunigo gyvenimas, pašaukimo supratimas pasikeitė per pusamžį, A. J. Bačkis sakė daug patyres, daug žmonių sutikęs, tapęs jautresnis. Pamatęs daugelį kraštų, kuriose civilizacija ir kultūra dar nėra krikščioniška. Tačiau išitikinimą, kad eina tiesos keliu, tik sustiprėjo. Jis teigė, kad dabartereikia surasti tinkamą būdą šiu dienų žmonui perteikti gerają žinią, mat žmonės pasikeitė, pasaulis keičiasi, bet pati žinia, kurią jis skelbiantis, tikėjimas – liekalygiai tas pats.

N. Putinaite, atsižvelgdamas į tai, kad į jubiliejaus vėlai susirinko daug politikų, klausė Jo Eminencijos požiūrio į valstybės ir Bažnyčios santykį. Kaip turėtų elgtis krikščionys valstybėje santykyje su demokratija, su politiniu gyvenimu?

„Jūs esate pasakės, kad krikščionis privalo pakeisti struktūras, dėl kurių kyla blogis. Jis neturi bijoti tapti prieštaravimo ženklu pasaulyje. Kitose vietose Jūs minite Lietuvos būklę, kuri skatina žmones pykčiu, bejegiskumui, jų pasidavimą šiemas jausmams, kad jiems kyla nerimas ir neviltis dėl daugelio įvykių. Iš tiesų piliečiai Lietuvoje dažnai užima tokią kritišką poziciją prieš visa tai, kas vyksta. Ką reiškia būti prieštaravimo ženklu pasaulyje krikščioniui politikoje ar santykyje su politika?“ – klausė filosofė.

Atsakydamas Jo Eminencijai tvirtino, kad kiekvienam krikščioniui pasauliečiui šiandien labai aiškiai pasakyta, kad reikia užimti pareigas visuomeniniame gyvenime. Viena iš tų pareigų, kuri yra svarbi ir kertinė – tai politinis gyvenimas.

„Toks noras yra, kad krikščionys nebijočių imtis atsakomybės ir eiti į tą politinį gyvenimą, kad krikščionys neužsidarytų savo kiaute, savo gete, kur gintu tik savo vertėbes. Praėjo komunizmas – neberekia bijoti, neberekia laikyti visko savo širdyje. Bet reikia eiti ir nešti kitiemis savo išitikinimus, pasaulėžiūrą. Žinoma, norint ką nors nešti, reikia visų pirma žinoti, ką turi, kas yra tavo turtas, kas yra krikščionybė. Suprasti, kad yra, pavyzdžiu, Bažnyčios socialinė doktrina, kuri duoda labai aiškias nuorodas, kaip reikia elgtis socialinėje plotmėje, reikia ją žinoti. Aš labai linkiu, kad mūsų krikščionys išsijungtu į tą pilietinį gyvenimą. Tai nereikiaria, kad reikia eiti į krikščionišką (atsiprašau, neminiu nieko konkretaus) partiją. Reikia, eiti į tokią partiją, kuri gina žmogaus orumą, teises, kuri rodo pagarbą kiekvienam žmogui, rūpinasi mažiausiais, nuskriausčiausiais“, – tvirtino J.A.Bačkis.

Jo Eminencija ilgą laiką, nuo 1974 metų, dirbės Vatikano valstybės sekretoriato (išvertus į pasaulietinę kalbą tai būtų Vatikano užsienio reikalų ministerijoje) ir į šiandieninę politiką žiūri plačiai. Pasak jo, šiandien nebeužtenka žiūrėti krašto, valstybės mastu. Mat esame dalis Europos, dalis viso pasaulio, tad krikščionistų išausti atsakomybę už visus savo brolius.

„Aš, kaip krikščionis, dabar kenčiu, jei musulmonų krašte ar Pakistane nužudo kokį valdžios vyra vien dėl to, kad išdriso išpažinti krikščionišką tikėjimą. Tokie dalykai yra nepriimtini. Tai tikrai yra savotiška diskriminacija ir, sakyčiau, kai kur – net persekcionimas. Čia, Lietuvoje, šito

nėra. Bet norėčiau, kad išdrisytų, labiau drįstų krikščionys (ypač galvoju apie studentus, kurie pasirinko eiti ne tik į politinį gyvenimą, bet, pavyzdžiu, į žurnalistiką) žinotų, pažintų savo tikėjimą. Žinotų tas vertėbes, kurias duoda krikščionybė ir bandytų jas išgyvendinti. Kad jas išgyvendintum, reikia pasiekti valdžią, tokias pozicijas, kur gali turėti itakos. Tai gali būti televizija, kita žiniasklaida. Tai gali būti – tas labai svarbu – mokykla, universitetai, kur galima skleisti savo išitikinimus. Tai aš matau tokį rojų, – sakė Jo Eminencija, pasiprašius, jog kalba apie pasauliečius. – Tik krikščionys turėtų pasirinkti tokį kelią, tokią grupę, kuri gerbia tas vertėbes. Kalbu apie žmogų, šeimą ir panašias vertėbes. Ir socialinį teisingumą bei rūpestį mažiausiais, rūpestį dėl brolių, kurie gyvena ir kituose kraštuose“.

Paklaustas, kiek jo manymu krikščioniška yra Lietuvos politika, juk dabar Lietuvos turėtų nėra tokios partijos, kuri nesiskelbtų nesanti krikščioniška, Jo Eminencija sakė pasigendąs aiškios partijų ideologinės pozicijos.

„Labai daug gražių principų yra paskelbta. Ir konцепcijų, ir nurodymų. Kai ateina rinkimai, pasigendu aiškios partijų pozicijos, kad tikrai pasakyti savo ideologinę poziciją: ko mes siekiame, ko norime pasiekti. Visos daugmaž vienodos. O šiaip politika vis tiek paremta, sakyčiau, daugiausia ir sveiku protu, ir tam tikru krikščionišku pagrindu“, – mano Jo Eminencija.

Jis teigė, kad norint nenorint, po karo, po patirtų baisbių visi norėjo išvengti jų pasikartojimo. Iš čia atsirado

ir Žmogaus teisių deklaracija, kuri aiškiai išsako žmogaus teises į orumą, kas yra tikrai atėjė į krikščioniškosios terpęs. Jis mano, kad dabar, ypač Europos mastu, daugelio šių principų nebesilaikoma. Arba jie taip interpretuojami, kad nebelieka esmés. Tai parveikė ir Lietuvos politiką.

„Tai, kas bendru žodžiu vadinama liberalizmu, nėra liberalizmas. Tai – kartais nebesupratimas, kas yra žmogaus teisės. Aš žinau, kad kartais mane išvadina visokais vardais, bet kai matau, kad kiekviena mažuma nori išvirtinti savo požiūri, kaip žmogaus teisę, atsiprašau, aš su tuo nesutinku. Yra bendri principai, kurie tinka visiems. Ginti tiesą – nėra netolerantišumas. Aš privalau laikytis vizijos, to žmogaus supratimo, kuris pagal mano krikščionišką tikėjimą teigia, kad žmogus sukurtas Dievo. (...) Tačiau sakau, kad stengiamasi išlaikyti tą minimalią bendražmogišką vertėbių platformą ir ant to galima gal ką nors pastatyti nepasiduodant spaudimui bei sirenoms, kuriuos gražiai gieda iš kitų kraštų“, – taip dabartinę Lietuvos politiką, jos santykį su krikščioniškosiomis vertėbėmis ir liberalėjančiu pasauliu aiškinė A. J. Bačkis.

Keletas biografijos detalių

A. J. Bačkis gimė 1937 metų vasario 1 dieną Kaune, Lietuvos diplomato dr. Stasio Antano Bačkio ir mokytojos Onos Galvydaitės-Bačkienės šeimoje.

1938 metų rugsėjį šeima išvyko į Paryžių, kur S. A. Bačkis éjo Lietuvos diplomato

pareigas. Paryžiuje A. J. Bačkis baigė katalikų gimnaziją ir išstojo į Paryžiaus kunigų seminariją.

1957 metais persikelė į Šv. Kazimiero lietuvių kolegiją Romoje. Studijas baigė Grigaliaus universitete išgydamas teologijos licenciata.

Kunigu išventintas 1961 metais ir inkardinotas Kuno arkivyskupijoje. Romoje gyveno iki 1964 metų; Laterano universitete apgyné Bažnyčios teisés doktoratą, kartu studijavo Šventojo Sosto diplomatinę akademijoje.

1964 metais pašauktas į Šventojo Sosto diplomatinę tarnybą, iki 1973 metų dirbo nunciaturėse Filipinuose, Kosta Rikoje, Turkijoje, Nigerijoje.

Nuo 1974 iki 1988 metų dirbo Vatikano valstybės Viešujų reikalų taryboje. Nuo 1979 metų buvo šios tarybos pasekretorius. Dėstė diplomatinę teisę Laterano universitete.

1988 metų spalio 4 dieną popiežius Jonas Paulius II konsekravo A. J. Bačkį vyskupu. 1991 metų gruodžio 24 dieną popiežius Jonas Paulius II įkūrė Vilniaus bažnytinę provinciją, paskirdamas A. J. Bačkį Vilniaus arkivyskupu metropolitu. 2001 metų vasario 21 dieną A. J. Bačkis paskirtas Šventosios Romos Bažnyčios kardinolu.

A. J. Bačkio pastangomis atkurta Vilniaus kunigų seminarija, atidaryta labdaros valgykla, Motinos ir vaiko bei Gailestingumo globos namai, Šeimos centras, Amatių centras.

Kardinolas apdovanotas Didžiojo kunigaikščio Gedimino 2-ojo laipsnio ordinu, Vytauto Didžiojo ordino Didžiuoju kryžiumi.

Ingrida VEGELYTĖ

Raudonasis ir rudas – abu labu tokiu

(atkelta iš 1 psl.)

Iš pradžių tai reiškėsi įvairaus pobūdžio antisovietinių atsišaukimų platinimu, atskirių asmenų ar nedidelų grupelių nelegaliai susirinkimais bei pokalbiais. Netrukus visa tai peraugo į pogrindines organizacijas. Ir pogrindinius laikraštėlius, kurie slapčia nuo sovietinių saugumiečių buvo platinami ir mielai skaitomi. 1940 metų rudenį visoje Lietuvoje pradėjo masiškai kurtis antisovietinės pogrindinės organizacijos.“

Genocido keliu – į komunizmo rytojų

Daugelis Lietuvos žmonių veikiai perprato sovietų pasiγyrimus laimėjimais „komunizmo statyboje žengiant į šviesų komunizmo rytojų“. Tokiai tauškalais buvo mėgiamas pridengti planinę okupuoti valstybės griovimo ir

nežmoniškai žiauraus genocido politiką. Prasidėję visuomenės veikėjų, valstybės tarnautojų, ūkininkų areštai, ypač masiniai gyventojų trėmimai 1941 metų birželį perpildė kantrybės taurę. Tai buvo lyg ir netiesioginis paties okupanto paraginimas gelbėtis nuo pražūties visomis įmanomomis priemonėmis.

Sklido žinios apie netrukus kilsiantį karą tarp dviejų pseudosocialistinių – sovietų ir nacių imperijų. Tai žadino viltis, kad susirēmus dviomis agresorių tarpusavyje, rasis galimybę atkurti Lietuvos Respublikos nepriklausomybę.

Lietuvos sukilėliai be pasekėjų

Knygoje plačiai nušviestas Lietuvos aktyvistų fronto (LAF) vaidmuo rengiant su-

kilių. Birželio sukilėliai ryžosi neįtikėtinai rizikingam, bet teisingam ir būtinam žygliai – prasidėjus karui išlaisvinti dalį Lietuvos teritorijos ir iš jos paskelbti pasauliui apie Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimą. Sukilėliai tai padarė ryžtingai ir sekmingai. Kitose sovietų užgrobtose valstybėse sukilimų nesirado.

Lietuvos sukilėliai išryškino dar vieną itin svarbią aplinkybę, kuria nedrįsta pasinaudoti Vakarų pasaulio žiniasklaida. Vermachto divizioms veržiantis į Rytus, tiek Stalinas, tiek ir Hitleris parodė, kad abu laikosi nusikaltamo 1939 metų rugpjūčio 23 dieną Kremlieje sudaryto slaptojo suokalbio. Pastarajame nebuvome numatyta agresorių pavergtoms tautoms leisti atkurti nepriklausomybę.

Naciai nepripažino sukilėlių paskelbtą Lietuvos Respublikos atkūrimo. Tuometinio Berlyno požiūriu Lietuva tebuvo tik Ostlando dalis. Maskva Lietuvą traktavo kaip teisėtai sulygtą grobį, laikinai išsprūdusi iš narvo.

Iškalbingos sukilėlių biografijos

Knygoje daugiausia dėmesio skiriama sukilimo dalyviams: vadams, kovotojams, ryšininkams, pagalbininkams. Pateikiama žinios apie garsias asmenybes, pavyzdžiu, filosofą A. Maceiną, publicistą ir literatūros kritiką B. Railą, karaliuomenės vadą gen. S. Raštikį, teisininką R. Skripitį, dr. A. Damušį, aptariama apie knygos autoriaus tévą plk. ltn. J. Jankauską, plk. J. Bobeli, plk. V. Bulvičių, teisininką

V. Nasevičių ir kitus.

Knyga užbaigiamą aktualių pastebėjimų: „Birželio sukilimas turėjo ir tebeturi didžiulę reikšmę lietuvių tautai. (...) Neabejotina, kad šis sukilimas vėliau paskatino liečiuvius burtis į antinacinę rezistenciją. 1944 metų pabaigoje prasidėjus antrajai sovietinei okupacijai, antinacinę rezistenciją peraugo į partizaninį karą su sovietais, kuris vyko net iki 1953 metų.“

To itin sunkaus meto folklore dažnai buvo linksniuoja mas posakis apie „vaduotojus“: „Viens raudonas kaip šėtonas, kitas rudas kaip šuva.“ Vietoj komentaro verta priminti, kad abu okupantai sutartinai neigė lietuvių teisę gyventi ir kurti nepriklausomoje valstybėje.

Edmundas SIMANAITIS

Žmogus – legenda

Yra žmonių, kurių žvaigždė nesudega ir nepranyksta metų tėkmėje, bet nuolat žeri, primena mums, kaip reikia mylėti tėvynę.

„Mano gyvenimo tragedija prasidėjo dar vokiečių okupacijos metais draugo vestuvėse, – prisiminė Antanas Ambrulevičius. – Nežinau, iš kur ir dėl ko į tas vestuvės užklydo vermachto kareivai. Nekvieti sėdosi už vaišių stalo, valgė, gérė ir pūsdami cigarų dūmus stebėjo vestuvininkus. Sėdėjau tarp dviejų panelių ir jaučiausi laiminges. Tačiau bukas oberfiuferio žvilgsnis tarsi prikalė mane prie sienos, lyg jis žinotų, kad mano kišenėje tūno kvietimas į reicho tarnybą, kurios vengiau.

Pavalge, pagérę kariškiai pakilo ir pirstu pamokojo man. Kai priėjau, jį sudino į saviegię ir nubogino į Kauną, Šančių kareivines, prieš mano valią parėdė vermachto drabužiais.

Kareivinėse viešpatavo civilinė tvarka: galėjai išeiti į miestą ir kelias dienas nepareiti. Susiradau vienmintį ir išbėgome namo.

Mano téviškė – Alytaus valsčiaus Pupasodžio kaimė. Slapukaudami pasiekėme Alytaus prieigas, čia išsi-skryme ir laimingai grįžau į téviškę. Slėptis neturėjau kur, kankino nerimas. Retsykiai miegojau nokstančių rugių lauke.

Kai vieną okupantą pakeitė kitas, mane iškvietė karo komisaras ir pasakė: „Frontas arba NKVD mokykla. Rinkis!“ Sutikau mokytis, nors nežinojau, kokių mokslių siekiu. Taip tapau prie-vartos auka. Mokslo metu paauskėjo, jog turėsiu naikinti kitaip maštančius tautiečius. Supratau, kad išdaviku netapsiu, nes esu katalikas, be to, esu meninės sielos žmogus: drožiu medį, lipdau iš molio, piešiu. Meninių įgūdžių mane pamokė tautodailininkas Baziukas, kilęs nuo Simno.

Sékmungai baigiau tą šnipų citadelę, paskyrė darbui į Gražiškius operatyviniu įgaliotiniu. Tikslas – pasų kontrolė. Neišduoti paso priešui. Mano nuostata – kas prašė, tas gavo.

Pasklidos kalbos – sukalbas. Čia susipažinai su partizanais broliais Broniumi ir Vitu Dambrauskais, Albinu Bieliūnu-Kabeliu, vėliau tapusiu KGB smogiku, bei Kęstučio brigados 15 kuopos vadu Algirdu Leonavičiumi-Vyčiu. Šis jaunas, energingas vadas savo aktyvia veikla mane tiesiog paverge. Sutarėme palaikyti nuolatinį ryšį.

Subūriau „liaudies gynėjų“ būrį iš prijauciančiųjų partizanams ir ilgai už nosies vedžiojome Kybartų saugumiečius, kol visi įkluvome į „vampyrų“ nagus.

Kybartų saugumas sudarinėjo planus, kur ir kada vyks kaimų valymas. Tų planų kopijas perduodavau Vyčiui, taip išvengėme Laisvės kovo tojų aukų. Apkaltino, kad nesunaikinu nė vieno „banditų“ lizdo. Karinio dalinio „Smerš“ vadovybė man perdavė jų agentus „Gaidį“ ir „Kirvi“. Jie buvo tautos atplaišos – skundikai.

Kartą pas mane atbėgo „Kirvis“ su partizanų atsišaukimu rankoje ir pasakė, kas tą popiergalį prie stulpo prikali. Aš „Kirvio“ pranešimą užrašiau sušvelnindamas, kad buvo žmogus, lyg ir panašus į jo kaimyną, nes buvo naktis, ir įsegiau į „Kirvio“ bylą. Vasiliauskas-„Kirvis“, nesulaukęs, kada apskurstai areštuoš, apskundė Kybartų saugumui mane. Gavau pylos, net nemalonės išvengiau. Pasakiau Vyčiui, kas nutiko. Vytis „Kirvi“ išsivedė... Kitas šnipelis – Sukockas-„Gaidys“ gavo, ką nusipelnė.

Mano agentūra „pranešė“, kad Gražiškių komunistai ir komjaunuoliai – tik prisitai-kelialai, iš tikrujų – liaudies priešai. Informavau Kybartus. Iškvietė ir gerokai jiems palaužė kaulus.

Éjo 1946-jeji, pilni nerimo, žiaurumo ir kruvinų įvykių. Genocidas, kaip maras, siautėjo Lietuvoje. Reikėjo tą košmarą kažkaip amortizuoti. Mano agentūra darbavosi dėl tautos. Tačiau Gražiškių milicijos viršininkas mane apskundė NKVD vadovybei. Gavau kvietimą į Vilnių. Pasiguodžiau Vyčiui, kaip pasielgti? Patarė elgtis pagal sąžinę, arba galiuapti partizanu.

Pasimeldės išvykau į Vilnių. NKVD rūmuose tokį kaip aš daug: leitenantai, kapitonai, buvo ir majorų. Užregistruavo, užkopiau į antrą aukštą. Greitai pro duris išvilko žmogystą be diržo, be antpečių, vos pastovėjo. Tuoj pat išvilko ir kitą, pusnuogi, suplešytais apatiniais. Kilo mintis bėgti. Durys užblokuotos. Tyliai meldžiausi, kaip išsigelbėti nuo šitos šeitonijos?

Išgirdau savo pavardę... Prisistačiau kariškai. Už stalo – du generolai, pulkininkas ir aš prieš juos. Suprantu, trejukės teismas – galutinis ir neapskundžiamas. Kadrum va-lymas, kelio atgal nėra...

Rankas privalu dėti ant stalo. Pulkininkas ima anstapauduotą voką, atplėšia ir skaito (abu generolai net pa-linkę stebi mane, ar nedreba

rankų pirštai, ramūs akių vyzdžiai). Aš pasijautau tvirtas, pirštai – lyg prikalti, manęs neišduoda. Skaito:

„Antanas Ambrulevičius, Gražiškių NKVD įgaliotinis, pastoviai lanko kaimų „buozes“, girtauja su jais ir nakvoja. Vaikšto vienas be apsaugos, dienomis ir naktimis (išvardina kaimus). Nesunaikino dar nė vieno „banditų“ lizdo, kaltų neteisia, bet ir areštuotų nebuvu. Darau išvadą, kad Antanas Ambrulevičius palaiko ryšį su tautos prieš ir yra jų vadeiva...“

Gavau žodį. Pasakiau trumpai – jei tikite, kas ten parašyta, nušaukite mane čia pat, kaip valkataujantį šunį, bet jei grįšiu, tai milicijos viršininkui baigsis blogai. Generolas paklausė, kokie mano santykiai su milicijos viršininku Maksimenka? Paaiškinau, kad Maksimenka nedoras, tu-ri meilužę kaime, ją lanko ir nakvoja. Žinojau ir padariau kratą toje sodyboje. Radau Maksimenką lovoje. Parvežiau į Gražiškius vienmarškinį. Kitą rytą jo sugulovė man pristatė jo batus ir milicijos uniformą. Už tai jis man kerštauja. Generolai susižvalgė ir leido man išeiti. Sargyba grąžino dokumentus ir išleido namo.

Traukiniu pasiekiau Kybartus. Prisistačiau Vyčiui. Maksimenka, pamatęs mane, net pajudo. Tikras sadistas su pragerta sązine. Kartą jėjau į jo kabinetą, jis girtas su pistoletu rankoje spardė žmogų. Atpažinau savo gerajį agentą. Pranešiau vadovybei, gavo griežtą papeikimą. Pasiitarėme su Vyčiu, kaip juo atsikratyti. Dabar jau naujasis viršininkas Krajevas sudarėjo kaimų valymo planus. Ir šie planai gulė į Vyčio stalčių.

Vyčio kuopa didelė: Gražiškių, Vištyčio, Pajevonio, Alvito, Bartininkų teritorijas kontroliavo keturi būriai. Vi-suomet ir visur atsiranda išdavikų. Toks buvo Berteška, vaizdavęs tarybinį. Gaunu „žinią“, kad šis niekšelis remia partizanus. Pranešu Kybartams. Ten Bertešką, sako, primušė, skundikas apsiramino.

Kybartų enkavėdistai mane vėl apkaltino už neveiklumą. Su Vyčiu sutarėme organizuoti susišaudymą su „banditais“. Numatėme laiką ir vietą. Vytis sumastė, kad bėgdami „banditai“ pamė krepsi su dokumentais ir šovinių kasetę.

„Kautynės“ vyko Skardupių kaime, prie beržyno. Partizanai labai greitai pasiskirstė į dvi grupes. Vienai grupei vadovavo Durtuvas, kitai – Vytis. Durtuvas su grupe apsistojė Vasiliausko sodyboje, Vytis – kaimyno prūsienkiemye.

(keliamas į 6 psl.)

Soeikiname

1941 metų tremtinį Antaną MAŽUTIĮ garbingo 80-ojo jubiliejinio gimtadienio proga sveikina ir sveikatos, ilgiausiu metų linki

Laimutė Juškaitė,
Aušra ir Henrikas Vilkai

* * *

Garbingo jubiliejaus proga sveikiname Telšių miesto garbės pilietį, buvusį tremtinį, LPKTS narį, fotomenininką Mečislovą ŠILINSKĄ. Jūsų jamžintų Telšių miesto vaizdų, renginių akimirkos džiugina ne tik mūsų akis ir širdis, bet ir tampa istoriniu paveldu ateinančioms kartoms. Linkime Dievo palaimos, stiprios sveikatos, minčių erdvės, norų ir siekių išsipildymo.

LPKTS Telšių filialas

Dėkojame paaukojujiesiems Vytauto Juodsnukio knygos „Suvalkijos partizanų takais“ antros dalies leidybai:

Vaclovai Gedvilienei – 100 litų,
Irenai Bučinskienei ir Elenai Gabrėnas – 20 litų,
Arminui Varkalai – 50 litų,
Joanai Jadygai Breivienei – 100 litų.

LPKTS valdybos pirmininkas
Antanas Lukša

Paminklas sovietinių represijų aukoms atminti nebuvo išniekintas

Dėl spaudoje pasirodžiusių klaidingos informacijos apie Vilniuje Aukų gatvėje stovinčio paminklo išniekinimą, LGGRTC informuoja: lentelė, savavaliskai ir anonimiškai prityvirtinta prie paminklo sovietinių represijų aukoms atminti (Aukų g. 2), yra pašalinta Centro generalinės direkcijos Teresės Birutės Burauskaitės nurodymu.

Paminklas pastatytas 1994 metais buvusių politinių kalinių ir tremtinų rankomis iš akmenelių, sunėštų iš įvairių Lietuvos vietovių. Jau daugiau kaip dešimt metų jis yra simbolis, prie kurio Gedulio ir Vilnies dienų Lietuvos valstybės vadovai, užsienio svečiai, Lietuvos piliečiai, mokiniai pagerbia sovietinių represijų aukas. 2010 metų lapkritį prie šio paminklo šono atsirado lentelė, kurios užrašas yra dezinformuojančios ir žeidžiantis nukentėjusių nuo sovietinių represijų atminimą. Be to, savavaliskai prityvirtinant prie akmeninių paminklo fanerinę, skarda dengtą lentelę, kurioje nei pa-

Apgalestaujame ir atsi-
prašome, jeigu šis LGGRTC centro veiksmas, apie kurį netiksliai buvo informuota žiniasklaidoje, sukėlė visuome-
neje neigiamų emocijų. Paša-
linus minėtą lentelę buvo grą-
žintas šio visiems mums bran-
gaus ir reikšmingo paminklo autentiškas pavidalas.

LGGRTC inf.

2011 m. kovo 25 d.

Tremtinys

Nr. 12 (938)

5

Pirmojo trėmimo 70-mečio sukakčiai

Stanislovas ABROMAVIČIUS

„1941 metų birželio 13-oji buvo penktadienis, graži, saulėta vasaros diena. Buvo devynerių metų. Tą dieną Rokiškio bažnyčioje priėmiau Pirmąjį Komuniją. Mama man buvo pasiuvius labai gražią suknelę, apsagstyta mažais rūtų vainikeliiais. Suknute buvo trumpa, smarkiai suraukta ir atrodė – pati gražiausia.

Namo grįžome jau po pietų. Ėjau su mama ir tėveliu. Broliukas Robertas, kuriam tebuvo ketveri, buvo paliktas pas kaimynus. Eidami Respublikos gatve, tévelišsu mama kalbėjosi apie neramumus. Prisimenu kaip šiandien, kai tévelis mamai pasakė: „Žinai, Nastut, nujaučiu, kad kažkas turi įvykti...“ Tuo metu tévelis iš darbo policijoje jau buvo atleistas, važiuodavo padėti darbuotis seneliams ūkyje Gediskiu kaime, Obelių valsčiuje. Mama buvo gera siuvėja, uždarbiavo siūdama.

Tas kažkas atsitiko kitos dienos 4 valandą ryto. Didžiojo trėmimo dieną...

Tai ištrauka iš Kaune gyvenančios tremtinės Birutės Žindulytės-Polianovskajos rankraštinių atsiminimų. Geros atminties, puikių literatūrinių sugebėjimų moteris yra parašiusi 7 atsiminimų tomas. Ji tremtyje, vėliau lageriuose už pabėgimą iš tremties, išbuvo trisdešimt metų. Tévelis buvo nukankintas lagerje. Mama neprarado optimizmo, vis drąsino ir įkvėpė nepasiduoti negandoms...

* * *

Alfonsas Žindulis gimė 1904 metais jau minėtame Gediskiu kaime, ūkininkų Kazimiero ir Onos Šapalaitės šeimoje, buvo jauniausias tarp 3 vaikų. Onos téveliai Stanislovas ir Onutė (mergautinė pavardė Šinkūnaitė) Grigalavičiai gyveno tame pačiame kaime, augino net 10 vaikų. Anastazija buvo vyriausia, Alfonso vienmetė. I mokslus Grigalavičių vaikai nebuvu leidžiami, nes téveli manė, jog keturių skyrių pakanka, kad išmoktum skaityti, rašyti ir skaičiuoti. Vaikai tarnavo pas ūkininkus Lietuvoje ir Latvijoje. Alfonsas ir Anastazija sukurė šeimą 1930 metais.

Iš pradžių jaunoji šeima gyveno Gediskiuose. Alfonsas buvo atitarnavės Lietuvos kariuomenėje, baigės Rokiškio vargonininkų mokyklą, įkurtą dvaro savininko Ty-

Trisdešimt metų tremtyje

zenhauzo. Vargonininkavo Lukštų bažnytkaimyje, buvusiam 12 kilometrų atstumu nuo Rokiškio. Tévali Anastazijai kaip kraitį suteikė galimybę Latvijoje mokytis siuvių specialybės (šis amatas šeimą gelbėjo nuo bado tremtyje). 1931 metais Alfonsas paliko vargonininkavimą ir šeima persikėlė gyventi į Rokiškį, kur vyros išidarbino po-

buvo pasiūlyta dirbtui miesto policijoje, buvusiuose Stainio namuose Respublikos gatvėje, budėtoju. Atlyginimas išaugo dvigubai, kai taip buvo vyresniuoju policininku – dar daugiau. Paskui persikelė į Deksnio namus, kurių kaimynystėje gyveno Melnikai, daugiavaikė, neturtinga šeima. Jų duktė Marytė dirbo saldainių fabrike, vėliau

traukinys gyvulinis vagonus su tremtiniais iš Rokiškio geležinkelio stoties „nutarabanijo“ į Altajaus kraštą. Alfonsą Žindulį atskyre dar Naujojoje Vilnioje ir išvežė į Krasnojarsko krašto Rešotų lagerį Nr. 7. Kaip buvusį eilinių policininkų kaltino tévynės išdavimui, kurpė bylą pagal RTFSR baudžiamojo kodekso 58 straipsnį. Kankino, marino badu. 1941 metų gruodžio 10 dieną lagerje jaunas vyros buvo nukankintas.

Iš pradžių Anastazija su vaikais buvo nuvežti į Altajaus krašto Kalmankos rajono 91 miško kvartalą. Po dvejų metų pervežė į Petrovkos gyvenvietę, dirbo kolūkyje „Mura vej“, Špagino trasoje, kol atsirado Barnaulo mieste. Motina dirbo sunkius darbus, nuo bado gelbėjo išsigita siuvių specialybė.

1947 metų kovą Anastazija su keturiųlikmetė dukterimi Birute ir dešimtmečiu Robertu ryžosi iš Sibiro bėgti į Lietuvą. Mat tuo metu lenkų tautybės tremtinai pradėjo grįžti į tévynę. Šeima laimingai pasiekė tévynę, apsigyveno Gediskiuose. Deja, po nepilnų dvejų metų, 1949 metų sausio 5-ają, motina ir nepilnametė duktė buvo areštuotos ir už pabėgimą iš tremties teisiamos. Robertas liko Lietuvoje pas motinos brolių Kostą Šapala.

Iš Rokiškio areštinės Anastazija buvo išvežta į Panevėžio kalėjimą, dukterių saugumiečiai paleido. Ji apsigyveno pas mamos seserį Rokiškyje, mokėsi ketvirtijoje gimnazijos klasėje. Deja, tik mėnesį išbuvusių laisvėje Birutę suėmė antrą kartą. Vėl greitai paleido, matyt, nuteisti kažko trūko. Kai sausio 24-ają suėmė trečią kartą, išvežė į Panevėžio kalėjimą. Ten susitiko motiną, ir abi vienoje kameroje kalėjo apie metus.

Teisė „už akių“ Maskvoje vadina „troka“. Per vadinausios etapus jos buvo grąžintos į tremties vietą Sibire. Po kurio laiko motina vėl buvo suimta ir išvežta tremties metams „bausmę“ atligli Stalinsko lageryje, taigoje. Sugrįžo 1951 metų vasarą su patikinimu, kad tremtis Sibire Anastazijos šeimai amžina – be teisės sugrįžti į Lietuvą. Tad kitais metais ir penkiolikmetis Robertas iš Lietuvos atkeliao į Altajų... Čia šeima išgyveno dar 23 metus, iškūrė Barnaulo priemiestyje.

Mama abu vaikus užaugino viena. Buvo gera tiek viriškų, tiek moteriškų drabužių siuvėja, pagal užsakymus siuvo namuose. Tačiau teko sunkiai dirbtai paukščių fermoje viščiukų prižiūrėtoja, kol pakliuva į siuvimo artelę. Prieš tai ji éjo per kaimus ir siūdavo pagal užsakymus. Viskas šeimoje buvo pagal ją: vaikai klausé, tarési. Kai sulauké žentų, tai ir jie pripažinojos teisę spręsti. Patarévai kams kabintis į mokslą, kiek tik įmanoma. Birutė baigė rusišką septynmetę ir pradėjo dirbtai darželyje auklėtoja, vėliau mokësi metiniuose buhalterių kursuose. Buhalterės specialybę ją lydėjo visą gyvenimą: baigė prekybos technikumą, vėliau – Barnaulo finansų ekonomikos institutą. Ištekėjo už lenkų tremtinio vaikaičio Vladimiro Polianskio. Dirbo, mokësi vakaraus, augino vaikus. Institutą baigė „raudonu“ diplomu...

1957 metais Robertas baigė vidurinę mokyklą, vedė savo bendraklasę ir išvyko gyventi į Kemerovo sritį. Ten baigė institutą, gimė duktė Rita. Neilgai trukus vėl grįžo į Barnaulą. Deja, Robertas turėjo sunkią širdies ligą, daug operacijų, skausmo. Mirė 1984 metais neturėdamas nė penkiasdešimties.

Birutės šeimai grįžti į Lietuvą leido tiktais 1972 metais. Kadangi Barnaule turėjo butą, pasiekė ji iškeisti. Téviškė sutiko ne tik gražia gamta, ašarą spaudančiais atsiminimais, bet ir vietinės valdžios priešiškumu. Buvusių tremtinės vaikams taip pat buvo daromos kliūties studijuoti mediciną. Duktė Svetlana studijuoti mediciną sugrįžo į Barnaulą. Sūnus Eugenijus studijavo Kauno politechnikos institute mechaniką. Gyvenimas šiai šeimai vis dar siuntė išbandymus.

Motina Anastazija Žindulienė mirė 1983 metais, palaidota Lukštuoje, Rokiškio rajone.

Anastazija Žindulienė po tremčių ir lagerių su vaikaičiais Eugenijumi, Svetlana ir Rita. Kaunas, 1965 metai

Anastazijos ir Alfonso Žinduliu šeima. Rokiškis, 1938 metai

tapo SSRS „didvyre“ Maryte Melnikaite...

1932 metais jaunai šeimai gimė duktė Birutė, 1937 metais – sūnus Robertas. Gyvenimas klojosi puikiai, svajojo vaikus išauklėti, išmokslinti. Tačiau žiaurusis trémimas viskai sujaukė.

Žmogus – legenda

(atkelta iš 4 psl.)

Apie būsimą „kovą“ pranešiau savo „liaudies gynėjams“, išdaviau po penkis šeštinius. Priartėjome prie prūso sodybos. Durtuvas su vyrais laukė Vasiliausko troboje.

Po signalinio šūvio „kova“ prasidėjo. Vyčio kariai atidengė ugnį ir traukėsi beržyno link. Durtuvas su grupe išbėgo iš Vasiliausko vienkiemio, „puolė“ atsitraukiančiuosius ir šaudė į dangų. „Banditai“ „pamete“ krepši su dokumentais ir šovinių kasetę. Aš griebiau tą krepšį, areštavau sodybos šeimininką. Paėmiau trofējus ir nuvykau į Gražiskius.

Apie paimitą „grobį“ iš „partizanų“ pranešiau Kybartams. Iš ten gavau įsakymą dokumentų neliesti ir perduoti Kybartams ekspertizei. O ten du užantspauduoti laikai, adresuoti Vytauto Didžiojo rinktinės vadui Vampyrui. Viename – Vytis su maste suimti Antaną Ambrulevičių ir sušaudyti kaip tauatos išdaviką. Antrame – kaip tai padaryti, kada ir kur.

Iš Vilniaus grįžo atsakymas – dokumentai tikri. Man

įsakyta iš Gražiskių niekur neišeiti. Gavau sustiprintą apsaugą ir toliau dirbau su geraja savo agentūra, klaidindamas saugumo organus.

1947-uosis sutikau su širdies nerimu. Kankino nežinomybė, kuo baigsis mano sumanyti triukai. Vieną vaka rą suskambo telefonas: „Rytą būsi suimtas“, ir padėjo ragači. Nuėjau pas Vytį pasitarit. Kelio atgal nebuvvo.

Aš jau partizanas, slapyvardžiu Vėjas. Priesaiką priėmė Vytauto rinktinės štabo viršininkas Kunigaikštis. Padėkoju už nuveiktą darbą, palinkėjo sékmės Laisvės kovoje.

Paskutinės kautynės įvyko 1947 metų kovo 13-osios naktį. Vykome dienavoti. Aš su Garniu – vienose rogėse, Durtuvas su Savanoriu – kitose. Išgirdau: „Stoj!“ Į dangų pakilo raudonos raketos. Pasipylė uraganinė ugnis. Krito arkliai. Verčiausi iš rogių. Su kaleno Garnio lengvasis kulkosvaidis.

Nušauti arkliai sudarė priedangą. Garnį nušovė, aš pajutau smūgi į petį ir nigrimzdau į nežinią... Atsišaudydami laimingai pasitraukė

Durtuvas ir Savanoris. Kautynės įvyko Bartininkų valsčiuje, Pašeiminių kaime.

Paryčiui sargyba išgirdo mano dejone. Atvilko į kiemą. Mirusį Garnį ir mane įmetė į roges ir nugabeno į Bartininkus. Ten mane atpažino ir pranešė Kybartų kraugeriams. Įsakė pristatyti Vilka viškio ligoninę. Iš ten pervezė į Marijampolės gydyklą. Atgavau sąmonę, seselę pasakė, kur esu. Ranka tabaluoja, nejaučiu kojų. Šone didžiulė žaizda. Prokuroras įsakė negydyti, bet žaizdas perrišinėjo.

Iš sužeisto rankos sānario pradėjo išlysti sutrupinti kaulai. Juos rinkau ir déjau į krepšeli. Vėliau jais nugludinai kryželių, medalikelių ir kitų niekučių, kuriuos per kalėjimo durų plyši siunčiai į laisvę, paviršių. Kas juos surinko ir kur jie šiandien, nežinau.

Po ilgų tardymų ir kaulų laužymo nuteisė – be teisės sugržti. Sugržau ir dar ne vieną meninę dirbinį nugludinai – iš juodo granito Laisvės kovoms atminti...

Pagal Antano AMBRULEVIČIAUS pasakojimą parengė Albinas SLAVICKAS

ILSÉKITĖS RAMYBĖJE

Bronius Šapoka

1951–2011

Gimė Sriedniajos k., Tolcų r., Irkutsko sr. tremtinio šeimoje. 1959 m. šeima grįžo į Lietuvą. Apsigveno Kailiekių k., Utenos r. 1974 m. baigė Kaino politechnikos institutą, išgijo inžineriaus elektriko specialybę. Dirbo Utenos trikotažo fabrike cecho viršininku, vyriausiuoju energetiku. Užpatentavės išradimą. Pastaruoju metu dirbo AB „Lietuvos energija“ Utenos skyriaus Centrinės dispečerinės vyriausiuoju inžinieriumi. Buvo aktyvus LPKTS narys.

Palaidotas Utenos r. Vyžuonų kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiamė seserį ir artimuosius.

LPKTS Utenos filialas

Marijona Andrijauskaitė – Žemaitaitienė

1923 – 2011

Gimė Klaipėdos rajone, Veiviržėnuose, staliaus šeimoje, auginusioje 9 vaikus – iš jų Marijona buvo jauniausia. Baigė Rietavo žemės ūkio mokyklą.

1949 m. kartu su vyru Augustinu ir trimis mažais sūnumis buvo ištremta į Krasnojarsko kr. Bogrador. Krasnyj Kamenio kaimą.

Po 10 alinančio vargo metų šeima buvo reabilituota ir grįžo į Lietuvą. Apsigveno vyrą gimtinėje: Šakių r. Kidulių apylinkės Kregždančių kaime. Dirbo „Nemuno“ kolūkyje. Užaugino 4 sūnus ir 2 dukteris.

Sulaukė 18 vaikaičių ir 6 provaikaičių.
Palaidota Šakių r. Gelgaudiškio kapinėse.

Balys Lukauskas

1921–2011

Gimė Anykščių r. Viešintų valsč. Inkūnų k., Lietuvos savanorio, dalyvavusio kovose už nepriklausomybę, šeimoje, auginusioje šešis vaikus. Balys baigė Ukmergės gimnaziją. Dalyvavo skautų, Šaulių sąjungos veikloje. Mokėsi Kaune, Vytauto Didžiojo universitete elektrotechnikos specialybės. Prasidėjus antrajai sovietų okupacijai tapo partizanu. Po namų grindimis įsirengė slėptuvę ir leido laikraštį „Partizanų varpas“. Slėptuvė buvo surasta, Balys suimtas ir įkalintas Mordovijos, Karagandos lageriuose. Išleistas įsidarbino Kaliningrado sriityje, vėliau dirbo Taurageje, Klaipėdos politechnikume meistrui. Su žmona užaugino dvi dukteris ir sūnų. Aktyviai dalyvavo visuomeninėje veikloje. Dainavo buvusių politinių kalininių ir tremtiniių chore „Atminties gaida“.

Klaipėdos PKTS, choras „Atminties gaida“

Chorų vadovų dėmesiui

6. „Išeivio sapnas“ (m. ir ž. V. Siminkevičiaus);
7. „Lopšinė gimtinei ir motinai“ (m. V. Mikalausko, ž. J. Marcinkevičiaus);
8. „Ant kiekvieno kalnelio“ (m. B. Gorbulslio, ž. J. Marcinkevičiaus);
9. „Odė Lietuvai“ (m. G. Savinienės, ž. R. Gečio);
10. „Tau, sesute, puikios gėlės“ (m. S. Graužinio, ž. P. Lemberto);
11. „Žemėj Lietuvos“ (m. ir ž. K. Vasiliausko);
12. „Tautiška giesmė“ (m. ir ž. V. Kudirkos);
13. „Lietuva brangi“ (m. J. Naujallo, ž. Maironio).

ANT KIEKVIENO KALNELIO

Moderato (J=92)

Benjamino GORBULSKIO muzika
Justino MARCINKEVICIUS eilės

1. Ant kiek - vie - no kal - ne - lio ʃ pa -
2. ʃ kiek - vie - na ber - že - li pa - tup -

- dė - jau po sau - lę: tai gra - žu bus vai - ku - čiams, kai jos vi - sos te - kés. Ant kiek -
džiau po ge - gu - tę: tai sma - gu bus mer - gai - tėms, kai jos vi - sos ku - kuos. ʃ kiek -

vie - no kal - ne - lio ʃ pa - dė - jau po sau - lę: tai gra - žu bus vai - ku - čiams, kai jos vi - sos te - kés.
vie - na ber - že - li pa - tup - džiau po ge - gu - tę: tai sma - gu bus mer - gai - tėms, kai jos vi - sos ku - kuos.

vi - sos te - kés.
vi - sos ku - kuos.

PP

19 ʃ kiek - vie - na krū - ti - né po žo - dī i -
25 vi - sos te - kés.
vi - sos ku - kuos.

31 - dė - siu, ʃ kiek - vie - na krū - ti - né po žo - dī i - dė - siu: tai dai - nuos vy - ru

37 1. 2. PP
eis. eis. ʃ kiek - vie - na krū - ti - né po žo - dī i -

43 - dė - siu, ʃ kiek - vie - na krū - ti - né po žo - dī i - dė - siu: tai dai - nuos vy - ru

49 šir - dys, kai per Lie - tu - vą eis, tai dai - nuos vy - ru šir - dys, kai per Lie - tu - vą eis.

55 1. 2. Ta dai - // Lie - tu - vą eis.

Kovo 11-osios šventė Perlojoje

Kovo 9 dieną Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos Varėnos filialo pirminkas Vytautas Kazilionis ir ansamblis „Viltis“ Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo dieną paminėjo Perlojoje. Ta proga bendruomenės laisvalaikio ir pramogų centre susirinko mokiniai, mokytojai ir visuomenė.

Minėjimą pradėjome dainuodami Lietuvos Respublikos himną. Mokyklos direktoriė Nijolė Cesnulevičienė įžanginiu žodžiu priminė šios dienos didybę ir svarbą. Pagal rašytojo Justino Marcinkevičiaus kūrybą mokiniai Lietu-

vai dainavo dainas, deklamavo gražiausius posmus.

Po mokinį pasirodymo praeities ir prabėgusių sunkių jaunystės metų prisiminimais pasidalijo LPKTS Varėnos filialo pirmininkas V. Kazilionis. Daug aukų sudėta ant nepriklausomybės aukuro, kad šių dienų jaunoji karta gyventų laisvoje Lietuvoje. Pirmininkas linkėjo jaunimui mylėti ir saugoti tėvynę. Po nuoširdžios pirmininko kalbos skambėjo „Vilties“ ansamblis, vadovaujamo Gražinos Kuodienės, dainos. Paibagoje atlikome vadovės sukurta dainą „Palaimink, Vieš-

patie, Tavęs prašau“, kurią dainavo visa salė.

Mokyklos direktoriė N. Cesnulevičienė padėkojo mokiniams, svečiams ir susirinkusiems žiūrovams, linkėjo gražių dienų ir geros sveikatos, kad šis susitikimas tarp jaunimo ir mūsų daug mačiūsios ir skausmą patyrusios kartos nebūtų paskutinis.

Marija URBELIONYTĖ

Balandžio 16–17 dienos (šeštadienį–sekmadienį) Kasčiūnų kaime, Varėnos rajone, įvyks orientacinis pėsčiųjų žygis „Dainavos apygardos partizanų takais“. Zygio atidarymas 16 d. 9.30 val., startuoja 10 val., finišuojama 17 d. 14 val. Lietuvos partizanų ryšininko Juozo Jakavonio-Tigro sodyboje, prie atstatyto Dainavos partizanų vado Adolfo Ramanausko-Vanago vadavietės bunkerio.

Išankstinė dalyvių registracija vyks iki balandžio 13 dienos el. paštu: jlpmaratonai@gmail.com arba mob. tel. 8 645 24 224. Starto mokesčis apmokėjus pavedimu į VŠĮ „Patriotai“ sąskaitą LT38 7300 0101 2624 9043 („Swedbank“), nurodant mokėjimo paskirtį: „Pėsčiųjų žygio mokesčis“, iki balandžio 13 d.–15 litų, mokant vietoje – 25 litai. Neatvykus į žygį pinigai nebūs grąžinami.

Zygyje gali dalyvauti visi norintieji nuo 16 metų (nepilnamečiai turi turėti tėvų sutikimą). Už sveikatą ir kitas pasiekmes žygio metu atsako patys dalyviai, tai patvirtindami savo parašu dalyvio sveikatos kortelėje.

Zygi organizuoja „Jaunieji Lietuvos patriotai“, remia Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sajunga bei Lietuvos laisvės kovę sąjūdis.

Dalyvių kelionės bei maiatinimo išlaidas apmoka siuncianti organizacija arba apsimoka patys dalyviai (dalyviai turi turėti savo maisto); nakvynė numatoma sodybos teritorijoje. Turėti stovyklavimo inventoriją, komandoms – šviesą atspindinčias liemenes. Rekomenduojama atvykti iš vakaro.

Smulkesnė informacija tel. 8 645 24 224, el. paštu jlpmaratonai@gmail.com arba www.facebook.com/Jaunieji.Lietuvos.Patriotai.

Skelbimai

Kovo 25 d. (penktadienį) 16 val. LPKTS salėje (Laisvės al. 39, Kaune) įvyks 1949 m. kovo 25 d. trėmimo „Priboj-Bangų mūša“ (iš Lietuvos tada buvo išvežta 8765 šeimos (28 981 žmogus, iš jų 9357 vaikai iki 15 metų), iš Latvijos – 14 173 šeimos (41 708 žmonės, iš jų 11 038 vaikai iki 15 metų), iš Estijos – 7471 šeima (20 480 žmonių, iš jų 6048 vaikai iki 15 metų) 62-ųjų metinių paminėjimas. Taip pat bus pristatyta Violetos Židonytės knyga „Liepų medaus nebus“, kurios išstraukas skaitys KTU gimnazijos auklėtiniai.

Malonai kviečiame dalyvauti.

**Renginio globėja – LR Seimo narė
Vincē Vaidevutė Margevičienė**

Organizatoriai – LPKTS Kauno filialas

Kovo 26 d. (šeštadienį) 11 val. LPKTS būstinių salėje (Laisvės al. 39, 2^a) įvyks LPKTS Kauno filialo atskatinė konferencija.

Kviečiame visus narius aktyviai dalyvauti. Nepamirškite nario pažymėjimo. Galésite susimokėti nario mokesčių.

Kovo 26 d. (šeštadienį) 11 val. Kaišiadorių savivaldybės salėje įvyks atkurtos Didžiosios Kovos apygardos partizanų, Laisvės kovų dalyvių ir ryšininkų atskaitinėsusirinkimas. Galésite sumokėti nario mokesčių. Kviečiame aktyviai dalyvauti.

Kovo 31 d. (ketvirtadienį) 17 val. Lietuvos kariuomenės Kauno įgulos karininkų ramovės Didžiojoje salėje (A. Mickevičiaus g. 19) įvyks doc. dr. Jono Vaičenonio knygos „Lietuvos karyba. Nuo baltų iki XXI amžiaus: kariuomenė, fortifikacija, mūšiai ir karvedžiai“ sutiktuvės.

Knygą pristatys doc. dr. Kastytis Antanaitis, istorikas (Vytauto Didžiojo universitetas); dr. Simonas Strelcovas, istorikas, knygos recenzentas (Šiaulių universitetas); Dalius Rakanis, istorikas, leidyklos „Šviesa“ projektų vadovas; doc. dr. Jonas Vaičenonis, istorikas, knygos autorius (Vytauto Didžiojo universitetas).

Malonai kviečiame dalyvauti.

Balandžio 3 d. (sekmadienį) 15 val. Klaipėdos universiteto Jūrų technikos fakulteto aktų salėje (Bijūnų g. 17) įvyks Klaipėdos politinių kalinių ir tremtinių sajungos atskaitinėsusirinkinis susirinkimas – konferencija. Turėkite nario pažymėjimą. Galésite sumokėti nario mokesčių, užsisakyti „Tremtinį“. Kviečiame aktyviai dalyvauti.

Dėmesio!

Kitas „Tremtinio“ numeris išeis balandžio 8 dieną.

ISSN 2029-509X

Leidėjas LPKTS

Tremtinys

LPKTS puslapis interne: <http://www.lpkts.lt>

Įmonės kodas 3000 32645. Ats./sąsk. AB "Vilniaus bankas", kodas 70440, Nr. LT18 70440600 0425 8365.

Redaktorė

Jolita Navickienė

Redakcija:

Dalia Maciukevičienė,

Vesta Milerienė

Rasa Duobaitė-Bumbulienė

Mūsų adresas: Laisvės al. 39,

LT-44309, Kaunas, tel. (8 37)

323 204, faksas (8 37) 323 214.

Indeksas 0117.

El. paštas:

tremtinys@erdves.lt

Projektą „Lietuvos Laisvės kovų, tremties ir tautos netekcių atspindžiai“ remia

Spausdino spaustuvė UAB

“Rinkos aikštė”, Josvainių g. 41,

Kėdainiai

Ofsetinė spauda 2 sp. lankai.

**SPAUDOS,
RADIJO IR**

TELEVIZIJOS

RĒMIMO

FONDAS

Kaina 1,75 Lt

Tiražas 2970. Užs. Nr.

ILSEKITES RAMYBEJE

Algimantas Ambrozaitis

1931–2011

Gimė Tauragės r. Čiapaičių k. Šeimoje augo šeši vaikai – keturios dukters ir du sūnūs. 1946 m. šeima ištremta į Šiaurės Uralą. 1947 m. neteko tėvelio, mama labai sirgo. Dukters Zofija ir Natalija slapta pasitraukė į Lietuvą, vėliau buvo suimtos ir įkalintos. Algimantas sunkiai dirbo Čeriomuchos aliuminio kasyklose. Sibiure igijo elektriko specialybę. Išėmė grižo 1956 m. Dirbo kolūkyje, vėliau Tauragės mėsos kombinate elektriku. Vedė, užaugino sūnų ir dukterį. Buvo uolus visuomenininkas, aktyvus LPKTS Tauragės filialo tarybos narys. Nuo pat iškūrimo dainavo buvusių politinių kalinių ir tremtinių chore „Tremtinys“, giedojo bažnytiniai chore.

Palaidotas senosiose Tauragės kapinėse.

Nuoširdžiai užjauciamė žmoną Reginą, sūnaus ir dukters, serų ir brolio šeimas.

LPKTS Tauragės filialas

Aleksandra Latakiene

1924–2011

Gimė Gilaičių k., Platelių valsč., Telšių aps., ūkininkų šeimoje, auginusioje dukterių ir du sūnūs. Ištakėjo ir gyveno tėvų ūkyje. 1948 m. su vyrų ir 6 mėnesių dukrele ištremta į Sibirą. Buriatis-Mongolijos Zaigrajevo rajoną. 1957 m. Novoilinsko lietuvių kapinėse palaidojo dukrelę bei vyrą ir 1958 m. vasarį su trimis mažamečiais vaikais gržo į Lietuvą. Teko dirbtai kolūkyje, vėliau persikėlė gyventi pas dukterį į Plungę.

Palaidota Plungės Jovaišiškės kaimo kapinėse.

Užjauciamė artimuosius.

LPKTS Plungės filialas

Jonas Džiaugys

1932–2011

Gimė Veliuonoje, Jurbarko r. 1948 m. su tėvais ištremtas į Krasnodarsko kr., Igarką. 1958 m. reabilituotas gržo į Lietuvą. Užaugino sūnų. Dirbo Kauno konditerijos fabrike. Nuo 1991 metų buvo LPKTS narys.

Palaidotas Veliuonos kapinėse.

Nuoširdžiai užjauciamė žmoną, sūnų, giminės ir artimuosius.

LPKTS Kauno filialas

Antanas Vyšniauskas

1912–2011

Kovo 11-ąjį Amžinybėn iškeliauva Antanas Vyšniauskas, didysis patriotas, du kart Lietuvos jojimo čempionas. 1938 m. Pasaulio lietuvių pirmojoje olimpiadoje dragūnas iškovojo aukso, sidabro ir bronzos medalius. Ne kartą grėsė mirtinės pavojus, bet kariškio nepakirto nei 1944-aisiais lenkų kariuomenės, nei 1945-aisiais sovietų tankistų kulkos. A. Vyšniauskas, kaip buvęs vokiečių karabėlais, 9 mėnesius kankintas sovietinio lageriuose. Su kitaip panašaus likimo žmonėmis, bėgėliais puspenkto šimto kilometrų buvo varomas į Rytus, Ukrainos Rusijos Ravos persiuntimo punktą. (Išsekusiuosius šaudė čia pat pakelėse.) Jis su draugu Povili paspruko nuo minios ir važiuodami ant traukinių stogų pasiekė Gardiną. Atkūrus Lietuvos nepriklausomybę A. Vyšniauskas buvo apdovanotas dvimi jubiliejiniais medaliais, ordino „Už nuopelnus Lietuvai“ Riterio kryžiumi.

Eidamas 99-uosių metus užgeso uolus stebėtinės atminties katalikas, garbingas kariškis viršila, puikus sportininkas. Palikoliūdėti dukterį Ireną, sūnų Vitą, 3 vaikaičius ir 5 provaikaičius.

Druskininkų rezistencijos ir tremties muziejaus kolektyvas